

General Nedić o sodelovanju naše in francoske vojske

Važna izjava k francoskemu narodnemu prazniku

Pariz, 14. julija. AA. Načelnik jugoslovanskega generalnega štaba general Nedić, ki se nahaja v Parizu v gosteh pri francoskem obrambnem ministru Daladierju in načelniku francoskega generalnega štaba generalu Gamelinu, je bil sredi noči na kosilu, ki ga je priredil v njegovo čast in v čast njegovega romunskega tovariša generala Sikitiya v pariškem oficirskem domu general Gamelin.

Med kosilom, ki je poteklo v najprijetnejšem razpoloženju, so izrekli več toplih zdravic. Prvi je pozdravil goste in ostale povablence general Gamelin kot domačin. Izjavil je, da ga izredno veselijo, da more v Parizu pozdraviti zastopnike jugoslovanske in romunske vojske. Na kraju je general Gamelin napil Jugoslavijo in Romunijo, njunima krajevima, vojskama in narodoma.

Prvi mu je odgovoril načelnik romunskega generalnega štaba general Sikitiy. Toplo se je zahvalil generalu Gamelinu za zdravico. Za njim je spregovoril general Nedić in imel naslednji govor:

Gospod general! Predvsem želim tolmačiti čustva ljubezni, tradicionalnega prijateljstva in zvestobe, ki jih goji do francoske vojske in do Francije naša jugoslovanska vojska z vsjo Jugoslavijo. Ta čustva so zakoreninjena v globoki duhovni sorodnosti obeh narodov in v medsebojni vzorni zavezniški vzajemnosti. Zato moram v tem srečnem trenutku, ko se nahajam sredi elitnih vojnih tovarišev slavne francoske vojske, z resničnim zadovoljstvom in hvaležnostjo poudariti, da je bila Francija prva, ki je z Rusijo stopila leta 1914 na stran Srbije, ko se njena obstanek hudo ogrožala. Francija je takisto sprejela z ostalimi zavezniški vojski, ko je morala po 18-mesečnem bojevanju in mnogih zmagah zapustiti svojo domovino, da bi mogla iz tujine nadaljevati boj do končne zmage. Odločilni udarec na solunskem bojišču, ki je privedel do končne zmage, so zadale francoske in srbske čete druge srbske armade, v kateri sem imel skromno vlogo pomočnika štabnega načelnika. In končno je bila Francija tista, ki je na mirovni konferenci vsestransko in vplivno podpirala naša pravična stremeljenja in krepko sodelovala pri ustvaritvi sedanje Jugoslavije.

Te moralne okoliščine so bistvenega pomena

v zvezi z globoko in trajno zajednico življenjskih interesov obeh naših dežel, in važne za ohranitev in konsolidacijo miru. Hkratu so stanovitna in zanesljiva osnova za prijateljstvo med obema vojskama. Prebivanje zastopnika jugoslovanske vojske v Franciji, je zaradi tega vedno neke vrste romanje. Vendar pa ne prihajamo semkaj, da bi še posebej poudarili svoje vero v Francijo. To naše verovanje je vedno popolno in neomajno. Francija je skozi dolga stoletja, zlasti pa v neposredni preteklosti, dokazala svojo izredno življenjskost in najlepše moralne sile v najpopolnejši obliki. Zato nam vliva sedaj kakor vedno popolno zaupanje.

Še manj pa prihajamo semkaj, da bi krepili svoje zveze in svojo zvestost s Francijo. V francosko prijateljstvo verujemo tako globoko in s Francijo se čutimo tako združene, da ti stiki navzlic razdalji ne potrebujejo za svojo ohranitev nobenih neposrednih zvez. Uživamo, da moremo dihati v ozračju francoskega prijateljstva in da moremo vnovič videti Francijo in njeno slavno vojsko in občudovati njen sijajni in neprestani napredek.

Zahvaljujem se vam iz vsega srca, gospod general, da ste mi s svojim ljubeznivim povabilom omogočili, da morem kot vaš gost, kot gost odličnega načelnika francoske vojske doživeti te nepozabne trenutke francosko-jugoslovanskega prijateljstva. Štejem si v čast, da dvignem to čašo v osebno srečo njegove ekselence predsednika republike, za napredek velikega, plemenitega in prijateljskega francoskega naroda, v slavo njegove junaške vojske, v vaše zdravje in za vašo srečo, gospod general. Živela Francija!

London, 14. julija. m. Obisk, ki ga je napravil v Parizu šef jugoslovanskega generalnega štaba general Nedić, je izzval največje zanimanje tudi v angleškem časopisu. Skoro vsi angleški dnevniki na prvih straneh objavljajo vest o prihodu generala Nedića v Pariz ter o konferenci, ki jo je imel s šefom francoskega generalnega štaba generalom Gamelinom. Angleško časopisje se ob tej priliki zelo laskavo izraža tudi o naši vojski ter med drugim pravi, da jugoslovanska vojska velja za moč, s katero je treba računati.

Angleški načrt jutri

Kaj je s Francovimi milijardami v Londonu

Res... ni res... ampak mogoče

London, 14. julija. V zvezi z vestmi, ki so včeraj krožile po Londonu ter so našle svoj potrdilni odmev tudi v Parizu in v Frankfurtu, čes, da so neke angleške banke dovolile generalu Francu kredit v iznosu 50 milijonov funtov (12 milijard dinarjev) za nabavo bencina in raznih drugih gospodarskih potrebščin za obnovo Španije, so danes v City izjavili, da tamkaj o kakršnih podobnih pogajanjih ali celo sklepah ni nič znanega. Res je le toliko, da so bili v Londonu zastopniki generala Franca, ki so stavili neke zahteve, toda uradno ni nič znanega, da bi bili uspešni. Lahko pa je mogoče, da gre le za obljubo, ki jo bi angleške banke radevolje izpolnile, kakor hitro bo položaj v Španiji politično toliko razčiščen, da bo angleška vlada, ki je tukaj merodajna, lahko svetovala zasebnemu kapitalu naj gre obnavljati Španijo.

Zaslužena kazen

Sevilla, 14. julija. Davi je bil po izrečni smrtni obsodbi obsojen Garcia Atadel. To je tisti Atadel, ki je bil obtožen zaradi neštevilnih umorov v prvem mesecu državljanske vojne. Kot voditelj španskih marxistov in kot poklicni policijski inspektor je organiziral špansko tajno policijo, ki je s strahotno krivostnostjo morila vse vprek. V znanem madridskem klubu je okrenil posebno klet, v kateri je z nezasišano surovostjo mučil svoje žrtve, med katerimi je bilo mnogo žena in otrok. Ko je postal položaj Madrida slaboten, je hotel v novemburu lanskega leta Atadel pobegniti v Francijo s premoženjem, ki si ga je nabral, dokler je bil »človeški mesar« kot so ga splošno imenovali. Pobegnil je v letalu, ki pa se je moralo spustiti na tla v Las Palmas, kjer je ta odlični marxist in voditelj proletariata padel v nacionalistične roke. S seboj je imel veliko zlatih predmetov kot prstane in zlat nakit, ki ga je brez dvoma pobral svojim žrtvam, potem, ko jih je umoril.

V septembru se udarita Farr in Schmeling

London, 14. julija. Športni prireditelj Sidney Hull je hotel s pomočjo angleških sodišč preprečiti, da bi se angleški prvak težke kategorije Tommy Farr boril z ameriškim prvakom črncom Joem Luisom prej, preden bi se meril z nemškim prvakom Maksom Schmelingom. Angleško sodišče pa je tožbo zavrnilo iz razloga, da Farrjeva pogodba s Schmelingom ne more ovirati pogodbenika, da bi se boril s komurkoli drugim. Schmeling je pred sodiščem izjavil, da je pripravljen boriti se v septembru s Farrjem, kot je določila pogodba, in da je dobil tudi že ponudbo od boksaarja Josea Luisa za dvoboj. Toda Schmeling pogojem ni mogel sprejeti. Sodišče pa je potrdilo stalističe boksarske organizacije, da mora preteči vsaj 6 tednov med javnimi borbami za svetovna prvenstva. Iz tega sledi, da bo v septembru boj med Farrjem in Schmelingom vendarle neovirano izbojevan.

Avstrijsko-nemški tiskovni sporazum

Dunaj, 14. julija. m. Sinoči je izdala uradno poročilo mešana avstrijsko-nemška komisija, ki je zasedala nekaj dni. Uradno poročilo vsebuje šest točk ter se nanaša na časopisje v Nemčiji in Avstriji. V teh točkah so določbe, kako se morajo zadržati časopisi v Nemčiji in Avstriji nasproti avstrijskim in nemškim interesom. Časopisje se tudi narača, da se mora vzdrževati vsakega takšnega pisanja, ki bi škodovalo interesom Nemčije ali Avstrije. Razen tega časopisi tudi ne smejo pisati v prid kakršnegakoli pokreta v eni ali drugi državi.

Vesti 14. julija

Ruski letalci, ki so preleteli severni tečaj, lete še naprej preko Amerike ter mislijo brez vsakega prekinjenja doseči San Diego, ki se nahaja še nekaj 100 km pod Los Angelesom. Danes ob 6 zjutraj so Gromov in tovariši leteli preko države Oregon.

Maršala Francheta d'Espereya je včeraj v Parizu obiskal general Nedić, šef jugoslovanskega generalnega štaba. Obisk je trajal preko eno uro.

Z 19:13 glasovom je bila včeraj na kongresu francoske socialistične stranke v Marseillu sprejeta resolucija, s katero se odobrava udeležba socialističnih ministrov v vladi Chautempsa.

V italijansko pristanišče Cagliari sta včeraj pripluli nemški križarki admiral »Grof Spee« ter križarka »Nürnberg«. Za njima so priplula še torpedovka »Grof Condor« in dve tovorni ladji.

Odbor za nevmešavanje se bo po vesteh nekaterih londonskih dnevnikov spet sestal v petek zjutraj. Do takrat bo angleška vlada, kakor ji je bilo naročeno, sestavila predloge za rešitev krize v odboru samem.

Italijan Casini je bil v Parizu izvoljen za predsednika kongresa filmskega tiska. Casini je predsednik mednarodne zveze filmskega tiska.

Avstrija ne misli ukiniti demokracije in parlamentarizma, temveč hoče samo reformirati ter usposobiti za sodobno delo. Tako je izjavil časnikiarjem te dni kancelar Schuschnigg in pristavil še to, da so delavci zadovoljni z volitvami po stanovskem sistemu.

Španski valencijski zastopnik pri Društvu narodov Alvarez Delvayo je včeraj obiskal angleškega zunanjega ministra Edena. Pravijo, da je bil obisk zasebnega značaja.

Banket na čast papeževemu legatu kardinalu Pacelliju je priredil pariški nadškof kardinal Verdier. Na pojedino so prišli mnogi cerkveni dostojanstveniki in druge ugledne osebnosti.

Italija je pripravljena sodelovati na svetovni konferenci za gospodarska in finančna vprašanja. Tako trdi bivši predsednik angleške delavske stranke Lansbury po razgovorih, ki jih je imel z Mussolinijem. Obenem ga je Mussolini menda prepričal, da si Italija želi samo miru.

10 jugoslovanskih časnikiarjev se je v ponedeljek zvečer pripeljal v Pariz. Povebali jih je zunanji minister z namenom, da si ogledajo svetovno razstavo.

Svetovna konferenca krščanskih cerkva se vrši v Londonu. Nadškof Canterburyjski se je v svojem govoru zavzel za enotnost krščanskih cerkva, sprično zmede v svetu, ter obžaloval, da na kongresu ni zastopnikov nemških cerkva.

V Moskvo se je včeraj pripeljal turški zunanji minister Rudži Aras. Njegov obisk je uradnega značaja. O čem se bo pa razgovarjal, pa še ni nič znanega.

Nemške oblasti so prepovedale versko sekto »apostolske cerkve« Ivanova, ki se je drugače imenovala tudi »Ponovni prihod Jezusa Kristusa«.

Tudi v Turčiji vlada nekaj dni neznanost vročina. Toplomer kaže v senci 40 stopinj Celzija. Stevilo žrtve sončarice pa zaenkrat še ni veliko.

Vse kontingente in druge uvozne omejitve je včeraj s posebnim dekretom ukinila turška vlada. Sedaj se bo lahko uvažalo v Turčijo vsako blago, le da bo plačana ustrežajoča carinska pristojbina.

Odstavitev krakovskega nadškofa Sapiehe zahtevajo poljski vladni listi. Listi pravijo, da je Sapieha kriv, da se je spor okrog zadnjega počivališča maršala Piłsudskega še bolj zaostрил.

10 uporniških vasi v Vaziristanu so angleški vojniki porušili do tal. V bojih z uporniki je padlo 30 Angležev, ranjenih pa je bilo okrog 150. Ustati so zgubili 750 ljudi. Glavno delo so opravili veliki bombniki.

Poljska ne želi vojne z Nemci. O tem je napisal daljši članek general Sikorski zaradi glasov, da se bo poljsko-nemška zveza spremenila v vojno zvezo.

Kapelo v paviljonu sevreskih porcelanskih tovarn na pariški svetovni razstavi je včeraj odprl papežev legat kardinal Pacelli. Pri svečanostih je bil navzoč tudi prosvetni minister Jean Zey.

Pri postaji Ilo na Madžarskem se je včeraj tovarni vlak zaletel v potnišnico. Dva sprevodnika sta se pri tem ubila, 8 potnikov pa je bilo ranjenih. Isti dan se je zgodila še druga nesreča. Pri Szegetu je pomanjši vlak, ki je vozil na kraj prve nesreče, zavozil v kmečki voz, ki je peljal preko proge ter ubil dva kmeta.

Ostavko vlade Van Zeelanda je belgijski kralj Leopold odklonil. Rekel je, da v sedanjih razmerah ne more trpeti nove vladne krize.

146.330 mož in 8750 častnikov šteje angleška armada. Pri zadnjem nabiranju vojakov se jim je posrečilo dobiti 1.773 mladeničev, ki so vstopili v vojno službo.

Novo ligino tekmovalje 28. avgusta

Belgrad, 14. julija. m. Sinoči je bila seja Jugoslovanske nogometne zveze, na kateri je Zveza sklenila, da bodo prišle nogometne tekme za novo ligino prvenstvo 28. avgusta letos. Zrebanje za to tekmovalje bo 27. julija v prostorih Jugoslovanske nogometne zveze v Belgradu. Vsi klubi morajo takrat poslati tja po enega svojega zastopnika.

Casablanca, 14. julija. AA. Stefani: V oazo hite sedaj vsi turisti in izletniki, da bi videli človeka-gorila, ki ima vse znake opice. Neovirano lahko pleza po drevmu, teka po več sto km na dan in nič ne govori. Od sebe daje le nejasne glasove. Edini znak civilizacije pri njem je ta, da sprejema denar in ga nato daje neki berberki, ki ga je adoptirala.

Velesile in Daljni vzhod

Zaenkrat še opazujejo razplet dogodkov

Washington, 14. julija. Ameriška vlada je sprejela tajno poročilo angleške vlade o zadnjih dogodkih na Kitajskem. Državno tajništvo sicer ni objavilo nikakega obvestila o vsebini angleške note, toda dobro poučeni so mnenja, da predlaga Anglija medsebojni posvet velesil o novem sporu na Kitajskem. Ameriška vlada pa menda še ni pripravljena podpirati angleški nasvet ter je mnenja, da je treba še nekaj časa počakati, da se dogodki nadalje razvijejo. Državni tajnik Hull je poklical k sebi časnikiarje ter jim obrazložil politiko Zedinjenih držav severne Amerike z ozirom na japonsko-kitajski spor.

Amerika bo, je dejal Hull, na Kitajskem izvajala svojo neodvisno politiko. Kitajski problem je za Ameriko del Tihomorskega problema, ki ga mora Amerika čisto po svoje ločiti, ker se njene koristi skoraj v ničemer ne krijeja s potrebami drugih velesil. Amerika bo torej čakala, da pride do jasnih zaključkov, v čem je bistvo spora med Japonci in Kitajci in šele nato bo nastopila v obrambo svojih potreb.

V gospodarskih krogih razlagajo izjavo državnega tajnika v tem smislu, da je ameriški izvoz na japonsko trenutno tako velik, da ga država ne bi hotela ogroziti s kakršnim nepremišljenim nastopom proti Japonci. Vsekakor pa je treba pričakovati, da se bo ameriška vlada glede kitajske politike jasno izrazila proti koncu tega tedna.

London, 14. julija. Zunanji minister Eden je sprejel kitajskega poslanika, ki mu je izrazil željo, naj se Anglija, Francija, Amerika in sovjetska Rusija nemudoma med seboj sporazume za složen nastop v japonsko kitajskem sporu. Eden je kitajskemu diplomatu odgovoril, da se mu zdi njegov predlog važen, toda sodelovanje sovjetske Rusije trenutno ni priporočljivo zaradi velike napetosti, ki vlada med njo in Japonci. Eden je sprejel tudi japonskega poslanika, ki mu je zopet po svoje obrazložil dejansko stanje o nadaljnjem sporu. Japonci ne dejal, da so japonske zahteve skromne, toda Japonska je pripravljena nastopiti z vsjo vojaško močjo, ako ji Kitajski ne bo ustregla. Rden je japonskemu diplomatu dejal, da Anglija želi samo to, naj se spor čimprej na miren način poravnava, ker bi bilo prenevarno, če bi se začele vanj utikati tudi druge velesile. Eden je tudi izjavil, da naj iz pogajanj za novo trgovinsko pogodbo med Anglijo in Japonci počaka, dokler ta spor ne bo poravnana.

Pariz, 14. julija. Francoska vlada z veliko pozornostjo zasleduje razplet kitajsko-japonskega spora in je mnenja, da naj bi se stvar smatrala kot krajevna, tako da bi ne bilo treba velesilam kakorkoli posredovati. Francoska vlada razume, če Japonska brani postojanke, ki si jih je pridobila na severnem Kitajskem in ki za njo predpostavljajo obširno polje za vsake vrste gospodarsko udejstvovanje. Vendar pa Francija upa, da Japonska ni tako nespametna, da bi hotela namenoma temu gospodarskemu prodiranju dati takšen značaj, ki bi moral izzvati nevarne mednarodne zapletitve. Vsekakor pa bo Francija tudi na Daljnem vzhodu nastopala složno z Veliko Britanijo.

Peipnig, 14. julija. Reuter poroča, da je davi prišlo do silno hudih bojov v neposredni bližini Peipinga. V mestu so slišali strahotno topovsko streljanje in celo regljanje strojnica. Podrobnosti o novih bojih še niso znane.

Iz Pekinga poročajo nekatere podrobnosti iz bojev okoli letališča Nan Iuan, ki je 40 oddaljeno od Pekinga. Po še nepotrjenih vesteh se v boj posegla tudi japonska letala. Pet japonskih bombnikov je bombardiralo vojašnico kitajskih čet v Nan Iuanu.

Sovjetski letalci že v Ameriki

San Francisco, 14. julija. Sovjetski letalci, ki lete iz Moskve čez severni tečaj v Kalifornijo, so javili, da so dosegli meje pokrajine British Columbia in Alberta. Od Moskve do severnega tečaja so leteli s hitrostjo 102 milj na uro, s severnega tečaja pa s hitrostjo 115 km na uro. Letalec pričakuje na ameriški meji ob 4 zjutraj, v San Franciscu pa med 11 in 12 uro. Ameriška radio sprejemna postaja je že stopila v stik z ruskimi letalci in dobila od njih neposreden odgovor, da letalo brezhibno deluje. Letalci imajo dovolj goriva, da lahko dosežejo Los Angeles. Sovjetski letalci so odgovorili na ameriška navodila, da bi bilo boljše, če bi čez gorovje leteli proti Chicagu, da navodil ne razumejo. Pogovori z njimi še vedno trajajo, tako da ni prav gotovo, kje se bodo spustili na tla.

Brzjavno prenašanje slik v sovjetski Rusiji

Moskva, 14. julija. Sovjetska pošta uprava je odprla brzjavne proge za prenašanje slik in sicer iz Moskve v naslednja mesta: Harkov, Kijev, Leningrad, Novo Sibirsk, Smolensk, Taškent in Harbarovsk. Cena za prenos fotografske slike običajne velikosti znaša 3.50 rubljev (30 Din) za razdalje do 2000 km, za večje razdalje pa 5 rubljev (50 Din).

Kardinal Pacelli v Franciji

Pariz, 14. julija. m. Vsa francoska javnost smatra obisk kardinala Pacellija v Franciji za zelo važen dogodek. Značilno je, da so visokega cerkvenega dostojanstvenika pozdravila tudi komunistična glasila. »Paris soir« poroča, da od kronanja Napoleona I. v pariški katedrali ni bilo še tako velikih slovesnosti, kakršne so bile ob priliki, ko je imel tam sv. mašo kardinal Pacelli. Sploh vse francosko časopisje objavlja prvi del pridige kardinala Pacellija v Notre Dame pod naslovom »Himna Franciji«. V tem delu pridige je Pacelli poudaril veliko poslanstvo francoskih katolikov.

Na lyonski postaji se je od Pacellija poslovil francoski zunanji minister Yvon Delbos, poleg njega pa še pariški nuncij ter večje število generalov. Pacelliju so pri odhodu izkazali tudi vojaške časti.

Sestra usmrtila slaboumnega brata

Maribor, 13. julija.

Hiša posestnice Elizabete Drevenšek v Račah pri Mariboru je kakor udarjena s prokletstvom. Njena sestra in njen brat, Alojzija in Henrik Lipnik, sta že od rojstva slaboumna. Tudi o Elizabeti Drevenšek gre glas, da ni povsem normalna. Poleg tega se je še pred nekaj leti poročila s svojim sedanjim možem, J. Drevenškom iz Šikol, ki ji je napravil samo dolgove, ker je rad gledal v kozarec. Pred nekaj leti je njen mož sam zažgal visoko zavarovano domačijo, ker se je polakomil zavarovalnine. Prišlo pa je na dan ter je bil obsojen na večletno jelo, katero je šele nedavno zapustil. V tej hiši se je odigrala tragedija, ki je imela globok odmev po vsej okolici ter je le še bolj potrdila ljudsko govorico o zakleti hiši.

Včeraj jutraj je Elizabeta Drevenšek napadla s sekuro svojega spečega slaboumnega brata Henrika Lipnika z namero, da ga ubije. Henrik Lipnik in njegova slaboumna sestra Alojzija sta imela na domačem posestvu, katerega lastnica je Drevenškova, zapisan prevzitek. Henrik je bil že dvakrat v norišnici ter je neozdravljivo bolan na umu. Je pa še toliko briteh, da je znal svojo sestro do skrajnosti izrabljati. Pod zaščito svoje slaboumnosti ji je brez varnosti za sebe grozil, da jo bo ubil, če mu ne bo dajala denarja, katerega je potreboval za pijačo. Bil je strastno vdan alkoholu. Sestri je pokradel, kar je mogel. Kadar pa je prodala kak pridelek, je izsilil od nje vedno polovico vsote, ki jo je prejela za prodano blago. Tako Elizabeta Drevenškova kljub pridnosti in skrbnemu gospodarstvu ni mogla nikamor naprejši ter je zlezla v dolgove, da je bilo nedavno posestvo že sodnijsko ocenjeno. Henrik je svojo sestro tudi večkrat pretepal. Včasih je čisto podijal ter sta mu ob takih prilikah obe sestri, slaboumna Alojzija in normalna Elizabeta, komaj ušli. Večkrat sta se morali po cele noči skrivati pred bratom po grmovju in v hosti, da ju ni našel in pobil. Tudi nad svojega svaka Drevenška, ki se je nedavno vrnil iz ječe, se je spravljal ter ga napadel in tako prepodil od hiše. Razmere so postajale zaradi norčeve nasilnosti neznošne in Drevenškova se je že večkrat bavila z mislijo, da bi jim siloma napravila kraj. Govorila je o tem tudi s sosedom, pritoževala se je nad bratom ter dejala, da ga bo se morala ubiti.

Predvčerajšnjim je Drevenškova prodala seno. Takoj se je zopet pojavil pri kupčiji brat Henrik ter zahteval svoj delež, dočim je hotela sestra z izkupičkom poravnati dolg pri trgovcu. Norec je zopet podijal ter bi bil sestro ubil, da je ni

rešila slaboumna Alojzija. Obe ženski sta zopet pobegnili iz hiše ter se vso noč skrivali v grmovju. Norec pa je medtem razsajal doma, prijel se sekuro ter razbil vso hišno opremo na drobne kose. Izmučen se je potem vlegel spat ter je spal še pozno v jutro. Sele okoli 9 zjutraj si je upala Elizabeta Drevenšek domov. Prestrašena je videla razdejano v hiši. Vse je bilo razbito in zdrobljeno. Vsa besna je prišla za sekuro, ki jo je našla poleg spečega brata, ter udarila norec z vso silo z ostrino po glavi. Sekira je prebila lobanjo ter ranila možgane. Brat je planil kvišku, pa zopet omahnil, njegova sestra pa je zagnala sekuro proč ter hitela k sosedu pripovedovati, da je norec ubila. Dejala je: »Tako sem ga vsekala, da ga je kar kvišku vrglo. Le pridi pogledat, je že mrtev. Ko pa je še to pripovedovala, se je naenkrat pojavil na pragu njene hiše njen brat Henrik, ves oblit s krvjo ter se je omahovaje prijel za podboje. Zenske so vzkrilile, ranjenec pa je odvalil pred hišo ter nezvesten omahnil na trato. Rački gasilci so ga na svojem avtomobilu odpeljali v mariborsko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo. Obveščeni so bili takoj tudi orožniki, ki so poiskali Elizabeto Drevenšek. Našli so jo v pravem trenutku. Pravkar je namreč na podstrešju privezovala za tram vrv za sušenje perila, na katero se je hotela obesiti, ko se je zavedela, kaj je storila. Aretirali so jo ter je dejanje takoj priznala.

Z lažnimi listinami in obrtnimi prevarami ogoljufala za 100.000 Din

Celje, 13. julija.

Danes ob 10 se je začela pred malim senatom, ki mu je predsedoval G. Božič, razprava proti dvema ženskama, katerima očita oboževanje, da sta s ponarejanjem listin in obrtnimi prevarami ogoljufali več oseb. Obe obtoženci sta bili že predkaznovani in sicer Srebrnič Josipina, 53-letna bivša učiteljica brez stalnega bivališča na 2 leti in 6 mesecev robije, katero je prestala v ženski kaznišnici v Begunjah, soobtožnica Kramar Marija, 33-letna zasebna uradnica v Celju pa na 9 mesecev strogega zapore obe radi obrtne prevare.

Obdolženka Srebrničeva je krivdo docela priznala. Povedala je, da je prišla med vojno l. 1915 kot begunka iz Primorja in bila tukaj pozneje nastavljena kot učiteljica, vendar je bila kmalu upokojena z mesečno penzijo 796 Din. Ta vsota ji je bila premala za njene izdatke, zato je izvršila več obrtnih prevar za okrog 30.000 Din. Po tem dejanju se je spretno skrivala 2 in pol let ter je bila šele nato aretirana in obsojena na že omenjeno dobo zapore. Po izpustu iz kaznišnice je izgubila pokojnino, zato se je preživljala s šivanjem, pri tem pa vedno premišljevala, na kak način bi prišla do pokojnine in denarja. Njena sestra Karolina je imela precej prištejenega denarja, zato se je podala k njej in jo venomer prigovarjala, naj posodi nekaj denarja, češ, da bo s tisto vsoto poplačala onim, ki jih je oškodovala in prišla zopet do dobrega imena in tudi do pokojnine. Sestra Karolina se je končno udala ter ji leta 1936 izročila tri hranilne knjižice v skupnem iznosu 82.092 Din. Hranilne knjižice je vnovčila na tak način, da jih je deloma prodala, deloma v polnem iznosu dvignila, denar pa porabila deloma za svoje potrebe, deloma za poravnavo nekaterih svojih upnikov.

Obdolženka se je podala tudi v Belgrad, kjer je ukradla v ministrstvu prosvete uradno štampiljko, potem pa sama napravila tri lažne listine: 1. uradno potrdilo ministrstva prosvete, da je dovoljena obnova kazenskega postopanja; 2. pismo s potvorenim podpisom ministra g. dr. Koroseca z vsebino, da jo on osebno priporoča usmiljenemu srcu svoje sestre Srebrnič Karoline; 3. priznanico ministrstva prosvete s ponarejenim podpisom g. dr. Koroseca, da je ministrstvo že prejelo ob dolženke 20.537 Din gotovine na račun prispevka, ki ga bo ministrstvo nakazalo oškodovanim strankam. Učiteljici so na podlagi teh listin izplačali 20.000 Din. Toda že par dni zatem je prišla sestra A. Srebrničeva, ki je Karolini vsa prepadena povedala, da je Josipina ukradla v ministrstvu štampiljko in ponaredila listine. Takoj sta se obe podali k nji in zahtevali denar nazaj, obenem pa tudi štampiljko, kar jim je ta tudi izročila. Čez nekaj dni se je oglasil pri Karolini neki mož, ki

ji je svaril njo, naj ne izda zadeve, sicer bosta prišli obe ob službe. Kdo je bil ta mož, nobeden ne ve...

V marcu l. 1937 se je odpeljala obdolženka v Belgrad, kjer je hotela pri notranjem ministru posredovati nazaj pokojnino. Na notranjem ministrstvu so jo sprejeli v prosvetnemu ministertvu, kjer se pa radi že izvršene prevare ni upala. Zato se je vsa žalostna vrnila proti Celju. Na poti domov je potoličila svoje težave neki gospe, ki ji je svetovala, naj se obrne na gg. trapišče v Rajhenburgu, ki so zelo usmiljeni in radodarni možje. V Rajhenburgu je Srebrničeva v resnici izstopila in prosila pri oo. trapiških za posojilo, kar so ji pa le-ti odklonili. Še bolj žalostna se je podala v Celje, toda čez nekaj dni jo vademmo že na novi poti. Odpeljala se je namreč zopet v Belgrad, kjer se ji je posrečilo da je ukradla v predsobi ministrstva dve prazni pisemski kuverti s papirjem vred z napisom »Kraljevina Jugoslavija, minister brez portfelja«. Na papir si je dala natisniti vsebino, v kateri piše, kakor da prosí g. dr. Korosec stiškega opata, naj brez odloga posodi Srebrničevi vsoto 35 tisoč Din. Pismo je bila tako skrbno in dobro pripravljeno, tako da je bil upravičen sum, da tega načrta ni zasnovala sama, daši je izvanredno prefrigana, ampak neka druga moška oseba. Pod to pismo je pritisnila pečat od g. dr. Koroseca, ki si ga je dala narediti. Vrh tega si je v trgovini nabavila še pečatnico z začrtima ingraviranimi črkama A. K., pismo je nato osebno nesla g. opatu trapištev v Rajhenburgu. G. opatu se je zadeva zdelo čudna, posebno to, da je bila kuverta od ministra brez portfelja; zato ji je rekel, naj se vrne čez nekaj dni, medtem pa bo donar oskrbel. Medtem se je zanimala za zadevo in odgnal, da je prišla Srebrničeva z lažno listino. Čez dva dni je prišla v resnici po denar, toda tukaj so jo prešli in odgnali v celjske zapore.

Soobdolženka Kramarjeva je bila obdolžena, da je Srebrničevi pomagala pri prevaram, ker je bilo znano, da je bilo med njima prijateljstvo. Razven tega je Kramarjeva v letu 1933, ko je sedel v preiskovalnem zaporu tukaj, okrožnega sodišča njen fant, naredilo lažno brzojavko s podpisom ministra dr. Kramarja, češ, da naj njenega fanta takoj izpustijo iz zapore. Vendar sodišče ni brzojavki takoj nasledilo in tudi vsem drugim poskusom ne, s katerimi je hotela osvoboditi svojega fanta. Sodišče jo je na tej razpravi oprostilo soudeležbe in tudi vsake kazni.

Srebrničeva je bila radi navedenih prevar obsojena na 5 let robije in 5-letno izgubo častnih pravic.

Razprava je trajala skoro do 15. ure in ji je prisostvovalo precej občinstva.

Živahno delo proti onesnaževanju Savinje

Celje, 12. julija.

V petek zvečer je bila na mestnem poglavarstvu v Celju izredna seja celjskega mestnega sveta, na kateri je bila edina točka dnevnega reda onesnaževanje Savinje po odpadnih vodah iz premogovnikov in po Woschnagovi tovarni v Sošanju. V ponedeljek je bil v isti namen izreden občni zbor Olepševalnega društva celjskega v gostilni »Pri mostu«. Na obeh sejah je bila sprejeta spomenica, ki se bo dostavila notranjemu ministru, ministrstvu za trgovino in industrijo, hanski upravi, okrajnemu načelstvu v Slovenjgradu, banknemu turističnemu svetu in Tujsko-prometni zvezi v Ljubljani in Mariboru. K hanski upravi se bo podala posebna deputacija, obstoječa iz zastopnikov mestnega sveta Olepševalnega in tujskoprometnega društva, trgovine in obrti. Spomenica se glasi:

Celje s širšo okolico in vso srednjo in spodnjo Savinjsko dolino se je skozi stoletja ponasalo s čistim vodovjem reke Savinje, ki je privlačila v Celje tisoče tujcev, občudovalcev prirodnih kraš in kopalev. Pred mnogimi desetletji so pričela ob Savinji in njenih pritokih obratovati rudniška in industrijska podjetja, ne da bi bila v vseh teh letih kvarno vplivala na čistost Savinje, ker so spoštovala koristi prebivalstva in odredbe tujskega prometa, ribarstva, trgovine in obrti Celja in Savinjske doline.

V letih 1936 in 1937 pa Savinja z nekaterimi pritoki prinaša v Celje stalno onesnaženo, gosto in temno vodovje, vsebuječo zdravju škodljive kemične izločke in obilico premoga. Ključni prizadevanja prebivalstva, napori mestne občine, vrste društev in ustanov ter oblastev v tem pogledu do danes niso rodili nobenega uspeha, nasprotno se je v zadnjih dneh ob pričetku nove tujskoprometne sezone stanje še občutno poslabšalo, tako da prihajajoči tuji beže iz Celja in objavljajo v tu- in inozemskem časopisju porazne članke o koncu lepega Celja kot letovišarskega kraja, o koncu savinjskega ribarstva in o veliki gospodarski oslavitvi mesta.

V interesu tujskega prometa, gospodarstva, ribarstva in davčne moči Celja in Savinjske doline je, da se nemudoma odločno pokrene vse, da preneha stalno onesnaževanje Savinje in njenih pritokov.

Zato mestni svet prosí in zahteva:

Festival sodobne glasbe v Parizu

Uspeh mladega slovenskega komponista Demetrija Žebre

Ljubljana, 13. julija.

Ob času svetovne razstave se je vršil v dneh od 20.—30. junija 1937 v Parizu XV. festival sodobne glasbe, ki ga prireja vsako leto »Mednarodno društvo za sodobno glasbo« S. I. M. C. (Société Internationale pour la Musique Contemporaine). V petčlanskem razsodišču, ki je določil, katere skladbe so vredne javnega izvajanja na festivalskih prireditvah, je bil v letošnjem letu tudi prof. Slavko Osterc. S skladbami sta zastopala Jugoslavijo na festivalu Slovenec Demetrij Žebre in Srb Milojze Milojčević. Delegat jugoslovanske sekcije S. I. M. C. je bil skadatelj in dirigent D. Žebre. Poleg teh so se udeležili festivala še sledeči jugoslovanski glasbeniki: Slovenec Niko Štrifot, dirigent ljubljanske opere; Hrvat Slavenski, skladatelj in prof. glasbe v Belgradu; Srbkinja Ljubica Maričeva, skladateljica in dirigentka v Pragi.

21. junija t. l. se je vršil prvi redni festivalski koncert komorne glasbe. Izvajali so bili: Švicar Arthur Honegger, Japonka Michiko Toyama, Čeh Karel Reiner (ki je imel tudi v Ljubljani klavirski koncert), Angleža Joaquim Homs in Alan Buch ter Francoz Florent Schmitt.

22. junija. — Orkestralni koncert, na sporedu: Poljaka Karol Szymanowski (že izvajan v Ljubljani) in Jerzy Fitelberg, Rus M. Starokadomsky, Nemec Norbert von Hanneheim, Francoz André Souris,

Šved Hilding Rosenberg ter Italijan Francesco Malipiero.

23. junija. — Koncert pihalnega in trobilnega orkestra Republikske garde, na sporedu: Francoz Paul Dukas, Claude Debussy, Maurice Ravel, Albert Roussel (vsi že izvajani v Ljubljani), Florent Schmitt, Gabriel Pierre, Roger-Ducasse; Italijana Alfredo Casella in E. Lovreglio; Nemec Richard Strauss ter Španec Manuel de Falla (že izvajana v Ljubljani).

24. junija. — Komorni koncert, na sporedu: Madjar Sandor Veress, Nemec Peter Schacht, Francoz Darius Milhaud (že izvajan v Ljubljani), Avstrijec H. E. Apostel ter Norvežan Henk Badings.

25. junija. — Orkestralni koncert. Izvajani so bili: Čeh Alois Hába (ouvertura k operi »Nova Zemlja«), Francoz Jean Françaix, Nemec Hans Eisler, Danec Conrad Beck, Argentinec Juan Carlos Paz, Španec Josep Valls ter Slovenec Demetrij Žebre (Toccata). Žebrovto skladbo je izvajal orkester Filharmonične družbe v Parizu ob vodstvu češkega dirigenta Karla Aučera.

26. junija. — Komorni koncert, na sporedu: Angležinja Elizabeth Maconchy, Srb Milojze Milojčević (Grimaces rythmiques za klavir-solo), Italijan Luigi Dallapiccola ter Šved L. Erik Larsson.

Poleg teh rednih festivalnih koncertov se je vršilo več izrednih glasbenih prireditev. 20. junija je bil v opatiji Abbaye de Royaumont koncert duhovne glasbe starih in sodobnih skladb, izmed katerih je bila najzanimivejša skladba J. Ph. Rameaua »Quam dilecta« (za zbor, soli, orkester in orgle). 23. junija se je vršil koncert sodobne poljske glasbe s celo vrsto manj znanih skladateljev. Isti dan je bila prirejena recepcija v Versaillesu v zvezi s koncertom francoske glasbe iz 17. in 18. stoletja. 24. junija se je vršil mal festival francoskih skladateljev Debussyja in Ravela. 25. junija je priredila češkoslovaška sekcija ob vodstvu skadatelja Aloisa Hába komorni koncert četrttotske in šestinotske glasbe. Na sporedu so bili: G. Kovalski, K. Reiner, F. J. Wiesmayer in A. Hába. 27. junija se je vršil orkestralni koncert francoske glasbe. Priredil ga je orkester »Colonne« ob vodstvu dirigenta Paula Paraya. Izvajani so bili: P. Dukas, M. Ravel, V. d'Indy, F. Schmitt, E. Chabrier in A. Roussel. Z ozirom na izvedbo je bil to konferenco so se vršili tudi koncerti za mladino.

V dnevih 28., 29. in 30. junija se je vršila mednarodna konferenca »Društva za glasbeno vzgojo« S. H. V. (Společnost pro hudební výchovu), ki ima svoj sedež v Pragi. Konferenci je predsedoval francoski skladatelj Roger-Ducasse. Jugoslavijo je zastopal M. Milojčević. V zvezi s to konferenco so se vršili tudi koncerti za mladino.

Značilno je, da so bila na rednih festivalskih koncertih izvajana dela sicer sodobnih skladateljev, toda slog skladb je bil po večini nesodoben. (Prav sodobna so bila sledeča dela: A. Honegger — II. godalni kvartet, K. Reiner — Nonet za 9 pihalnih in godalnih glasbil, A. Busch — Morceau du concert za celo in klavir, J. Fitelberg — II. koncert za violino in orkester, H. E. Apostel — Štiri melodije, A. Hába — Ouverture k operi »Nova Zemlja«, J. C. Paz — Passacaglia, D. Žebre — Toccata za orkester, M. Milojčević — Grimaces rythmiques za klavir.) Zato so mlajši zastopniki narodov in držav na zborovanjih, ki so se vršila v okviru festivala, zahtevali, naj mednarodno razsodišče upošteva na prihodnjih festivalih predvsem dela, ki bodo po značaju sodobna in ne le po rojstni letnici skladatelja. Na festivalskih zborovanjih je bila sprejeta tudi temeljita reforma društvenih pravil, ki pa je večinoma formalnega značaja. Za novega predsednika je bil izvoljen francoski skladatelj Albert Roussel. Prihodnji glasbeni festival se bo vršil v Londonu leta 1938.

Hrovatin R.

Šolski svetnik prof. Franc Jelovšek

Maribor, 13. julija.

Danes popoldne je umrl v mariborski bolnišnici profesor v pok. šolski svetnik g. Franc Jelovšek, v visoki starosti 84 let. Pokojnik je bil nestor slovenskih profesorjev, v Mariboru pa markantna osebnost, popularen med svojimi bivšimi učenci in meščani. Bil je skoraj 40 let aktiven profesor, večino tega časa pa je deloval na mariborski gimnaziji. Njegov generaciji naše inteligence je šlo skozi njegove roke. Bil je izvrsten pedagog in navzile navidezni trdi skorji srčno dober človek. Udeleževal se je tudi literarno in znanstveno. Pogreb blagega moža bo v četrtek ob pol 16. na pobjezkem pokopališču. Svetila mu večna luč!

3 in pol milijarde je zazidanih v povojni Belgrad

Belgrad, 14. julija. m. Po podatkih belgrajske mestne občine je bilo v Belgradu od zedinjenja do danes zgrajenih 6.500 novih zgradb, ki so stale nič manj kot 3,5 milijarde dinarjev.

Belgrad, 14. julija. m. Narodna skupščina tudi danes zaseda in bo sprejela štiri mednarodne konvencije, ki so na dnevnem redu za danes. Popoldne bo pa spet imel sejo odbor za proučevanje konkordata. Pričakujejo, da bo ta odbor že nocoj končal svoj posel, najkasneje pa jutri. Verjetno je torej, da bo konkordat prišel na dnevni red skupščinske seje morda že jutri, na vsak način pa pojutrišnjem.

Zmeda v Knafljevi ulici...

Včeraj je v Narodni tiskarni nastal nenadoma velik kraval. Ljudje, ki so tisti čas hodili skozi Knafljevo ulico, pripovedujejo, da se je iz hiše slišalo strahovito vpitje in kričanje. V hiši se je namreč povsem nenadoma in nepričakovano pojavil čuden gost, ki je gospodo spravil čisto v obup. Doslej se v tej hiši namreč še ni bilo zgodilo, da bi bil ta gost prihajal med gospode v tako kritičnihasih in da bi jim zlasti pripovedoval resnične dogodbe iz življenja njihovih ljudi. Takih reči gospode v tej hiši ne prenesajo.

V »Jutru« se je v ponedeljek zjutraj pojavil »tiskarski škrtac«, ki je povedal, da se je bilo na Jesenicah pri telovadbi nabralo vsega točno 600 gledalcev. Še isti dan pa je popoldne »Sl. Narod« oznanil, da je bilo pri telovadbi na Jesenicah 8000 ljudi. Pri tem »Sl. Narod« navaja pomoto »Jutra«, češ da je namesto 8000, našle le 600 gledalcev, kar je zakrivil tiskarski škrtac.

Današnje »Jutro« pa je med beležkami zapisalo, da je bilo na Jesenicah pri telovadbi navzočih ne 600 in ne 8000, marveč — 6000 ljudi. In je obenem »Jutru« svojem ljubemu gostu, »tiskarskemu škrtacu«, ki se je pripeljal v hišo — ti prekleli klerikale! — naravnost iz Jugoslovanske tiskarne, zagrozilo, da ga bo pošteno nasekalo okrog ušes.

Želo zanimiv je ta čudni gost pri »Jutru«. Le

zakaj ni vsaj pri obeh brateh v hiši ugotovljena enaka napaka. Tako pa navajajo v hiši zdaj kar tri različne številke in se pri tem sklicujejo na »tiskarskega škrtaca«. In da bo stvar izgledala vsaj nekoliko bolj opravičljivo, so gospode dobavili »tiskarskega škrtaca« enkrat izjemoma naravnost iz naše tiskarne. Mi smo se za stvar zanimali in smo dognali, da je vest »Jutra«, vsaj kar se tiče izhodne točke »tiskarskega škrtaca«, da je namreč prišel v »Jutro« iz Jugoslovanske tiskarne, popolnoma resnična. Celo več: dočeno »Jutro« s poročilom z Jesenice je bilo v celoti tiskano v Jugoslovanski tiskarni, nakar ga je »tiskarski škrtac« natožil na cizo ter ga odpeljal v Knafljevo ulico, kjer je gospode zalotil pri prepiranju okrog lestvice, na kateri so bile za vse letošnje prireditve že naprej napisane številke. Zato je razumljivo v hiši nastal tak kraval, da zdaj gospode ne pridejo iz nerodnega položaja. Jugoslovanska tiskarna nam je namreč sporočila, da bo »Jutru« poslala račun za natiskano naklado ponedeljskega »Jutra« ter obenem tudi za ukradenega »tiskarskega škrtaca«.

O zanimivi razpravi pred sodiščem bomo svoje čitatelje prvič čas obvestili. Do tedaj pa velja, da je bilo na Jesenicah pri javni telovadbi navzočih 600 in 8000 in 6000 gledalcev, torej skupno 14.000 in en škofjeločan povrh, ki je povedal, da je moral na Jesenice, ker so mu v ta namen dali denar,

Streljanje na magistratu

Ljubljana, 14. julija.

Včeraj opoldne so v prostorih mestnega gradbenega urada v Lingarjevi ulici doživeli malo senzacijo, ki k sreči ni povzročila nobene večje škode. Na uradu je zaposlen tudi uradnik Suštaršič Andrej. On je imel pred časom zaposleno 26letno služkinjo Hribljan Angelo, ki je doma neke v hribov okrog Sv. Vida nad Cerknico. Suštaršič je kmalu spoznal, da je dekle živčno bolno ter da zlasti bolega na nekih fiksnih idejah. Zato je služkinjo že po par mesecih službovanja odpustil.

Zdaj pa je bivša njegova služkinja prišla včeraj nenadoma v gradbeni urad, kjer je Suštaršič zaposlen. Zenska je vsa razburjena potegnila revolver ter ga naperila naravnost na Suštaršiča. Strel je zamolklo odmeval po prostorih, k sreči pa je projektal zgrešil svoj cilj ter se je zapil v nasprotno steno. Zensko so seveda brž prijeli ter jo odvedli na policijo, kjer so ugotovili, da gre v resnici za živčno bolno žensko, ki je iz neke fiksnе ideje, da ji je Suštaršič ukradel večji znesek denarja, streljala na svojega bivšega gospodarja.

Z mostu skočil v Savo

Ježica, 14. julija.

Naši domačini zlepa ne pomnijo podobnega dogodka, kakor se je bil te dni pripetil na velikem cestnem mostu, ki vodi čez Savo pri Črnučah. Tam se je sredi mostu zvečer pojavil neki možki, ki se je hipoma pognal na podlrg meter visoko železno mostno ogrado, kjer je še zavlpl ljudem na cesti, naj ga pustijo pri miru in naj ne posekajo z reševanjem, nakar se je obupno pognal z mosta v Savo. Valovi so nesrečnega samomorilca takoj zagrnili, da se sploh ni več pojavil na površju.

Kakor smo ugotovili, gre za šoferja pri trvdki Eifer v Ljubljani, 25letnega Ladislava Novotnyja, ki je skočil v Savo zaradi nesrečne ljubezni. Predno je skočil z mostu, je odvrgl od sebe suknjič, kjer so našli v žepih dvoje poslovnih pisem.

Češki bogoslovci pridejo

Maribor, 13. julija.

Jutri, v sredo zvečer pridejo z brzovlakom ob 21. uri češkoslovaški bogoslovci, ki potujejo na kongres Slavike catolicave v Ljubljano. V Mariboru bodo gostje bogoslovja in Slomskove družine. V četrtek se odpeljejo na izlet v Rogaško Slatino in k Sv. Roku pri Šmarjah. Zvečer jim bo v bogo slovju prirejane intimen prijateljski večer. V petek, 16. julija prisostvujejo ob 7. zjutraj v Slomškovi kapeli na mestnem pokopališču sv. maši.

Kazen za tatinske grehe

Maribor, 13. julija.

O tatinski družbi Tivadar et Co., ki je strašila po Plujskem polju, kradla, kar ji je prišlo pod roko ter se je danes zagovarjala pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča, smo že poročali. Kazni, ki jih je sodišče izreklo, so bile za te mlade dolgopostrežne primerno stroge. Kolo-vodja družbe Stanko Tivadar je dobil 2 leti stroge zapore; Jože Debeljak je bil obsojen na 1 leto in 3 mesece strogega zapore, Frane Hojnik na eno leto strogega zapore, Jakob Vesenjak na 5 mesecev strogega zapore, Ferdinand Šambolec na 4 mesece zapore in M. Tivadar na 1 leto strogega zapore.

Stanovanjski urad Mariborskega tedna

Maribor, 13. julija.

Kakor vedno, bo tudi letos posloval posebni stanovanjski urad Mariborskega tedna. Uradne ure so dnevno od 15. do 18. ure v pisarni Mariborskega tedna na Aleksandrovi cesti 35 (Putnik). Opozorjamo vse one, ki bi radi za časa Mariborskega tedna oddali sobo ali prenočišče obiskovalcem Mariborskega tedna, da to javijo stanov. uradu Marib. tedna ustmeno ali pisмено. Ker bo povpraševanje po prenočiščih za časa MT veliko, je v interesu prirediteljev inmetnikov prenočišč, da to čimprej javijo stanov. uradu MT.

Kulturni koledar

Anton Linhart

14. julija 1795 je umrl v Ljubljani prosvetilec, zgodovinar in dramatik Anton Tomaž Linhart. Rodil se je 11. decembra 1756 v Radovljici. Gimnazijo je končal v Ljubljani. Stopil je v cistercijski samostan, a je po 2 letih izstopil in se odpravil na Dunaj. Leta 1780 se je vrnil v Ljubljano, kjer se je boril za službo. Bil je izredno agilen tako kot uradnik kakor tudi kot znanstvenik. Uspel mu je predlog, da so deželni stanovniki kupili frančiškanski samostan in ga preuredili v novo licejsko poslopje. Linhart je čutil predvsem kransko domačinsko dolžnost, da skrbi za slavo svoje domovine, da izpričuje njeno nemško kulturno vez s širokim svetom. Zaradi tega nima tesnejših vez s »Pisnicami« in ista misel se ponavlja v uvodu njegovih pesmi: »Blumen aus Krain«. Napisal je tudi nemško tragedijo Miss Jenny Love. Iz te tuje miselnosti ga je potegnil šele Zois. Iz te preorientacije je nastalo njegovo delo: Versuch einer Geschichte von Krain u. der übrigen südlichen Slaven Österreichs, ki je prva kritična in prosvetljenska zgodovina Kranjske in Slovenec. Druga njegova velika zasluga pa je prizadevanje za slovensko gledališče. Iz tega je nastala prireditev J. Richterjeve Din Feldmühle: Zupanova Miska in prireditev po Beaumarchaisu Veseli dan ali Matiček se ženi.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo, 14. julija: Bonaventura.
Jutri: Henrik.

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Trnkoczi, Mestni trg 4., dr. Kmet, Tyrševa cesta 41 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

KINO UNION: »Njegova hčerka je Peter.«

TEL. 22-21 **UNION**
Traudl Stark, čudovito dunajsko dete v svoji filmski veseloligi

Njegova hčerka je Peter
Paul Hörbiger Carl Ludwig Diehl
Predstave danes ob 19-15 in 21-15 uri

Stipendija marsejske občine

Ljubljana, 14. julija.

Ministrstvo prosvete ponovno razpisuje stipendije marsejske občine, imenovane »Stipendije Aleksandra Jugoslovanskega«. Stipendijo more dobiti za redno študiranje na filozofski fakulteti (faculté des sciences) ali na šoli za medicino in farmacijo (école de médecine et de pharmacie) v Marseillesu samo oni slušatelji jugosl. narodn. in državljanstva, ki je z odličnim uspehom končal srednjo šolo (gimnazijo, realno gimnazijo ali realko) in s prav dobrim uspehom položil izpite, katere je bil dolžan položiti po predpisih uredbe one naše fakultete, katere redni slušatelj je do tedaj bil. Stipendist ne sme biti oženjen niti biti starejši od 25 let, a mora biti popolnoma zdrav. Stipendija znaša 9000 francoskih frankov na leto. Prošnjam naj se priloži te-le dokumente:

1. Podrobno biografijo s fotografijo; 2. izpričevalo o višjem tečajnem izpitu; 3. potrdilo fakultete o položnih izpiti in ocenah; 4. navrstveno izpričevalo; 5. krstni list; 6. domovnico; 7. potrdilo davčne uprave o davkih, ki jih plača prosilec, oziroma njegovi starši; 8. potrdilo državnega zdravnika, da je kandidat popolnoma zdrav.

Prošnje je vlagati potem pristojnega dekanata najkasneje do 10. avgusta t. l.

V Ljubljani, dne 8. julija 1937.

L. S. Rektor: Samiec, s. r.

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana obvešča svoje člane, da bo glavna uprava organizirala skupinski izlet v Pariz na svetovno razstavo, ki bo združen z ogledi raznih gradbenih, tehničnih in industrijskih podjetij. Izlet je namenjen v času od 10. septembra do 1. oktobra t. l. Vozni stroški od naše meje v Pariz in nazaj do naše meje bodo znašali v III. razredu 1041 din, v II. razredu pa 1571 din za osebo; po naših železnica je odobren 50% popust na vozne cene. Cena stanovanja s polovničnim penzionom (zajtrkom in kosilom) je preračunana na 55 frankov dnevno, večerja od 15 frankov navzgor tako, da bo celotno potovanje stalo 2800 din z vožnjo v III. razredu in 3500 din z vožnjo v II. razredu. Člani, ki se namenjujejo udeležiti tega izleta, naj se najkasneje do 16. julija prijavijo sekciji in pošljejo podatke glede morebitnih sprememb, hkrati pa nakazujejo predjem po 800 din za vsakega udeleženca. Prijava postane veljavna šele po plačilu predjuma.

Tečaj za popravne izpite, ki ga organizira Društvo brezposelnih prof. kandidatov, se bo pričel 19. julija na prvi državni realni gimnaziji. Informacije o tečaju dobite vsak dan od 10—11 v vratarjevi loži na univerzi. — Odob. DBPK.

Lastniki konj in druge vprežne živine se opozarjajo, da bo v sredo, 14. julija 1937, ob 7. zjutraj na Ambroževem trgu vojaški pregled živine za mesto Ljubljana. Pregledala se bo vsa došlejša neopregledana živina. Kdor ima tako živino, naj jo zanesljivo prižene k pregledu, da se ogne neprilicam in kazni.

K preureditvi šolskih prostorov na Tinju

Tinje na Poh., 13. julija.

Tinjska župnija je ena največjih na južnem Pohorju. Čeprav njena obljudenost ne odgovarja velikosti, vendar je bilo treba l. 1932 spremeniti tedanjno dvorazrednico v trirazredno šolo. Ker pa ni bilo v poslopju primerne prostora, se je preuredila občinska pisarna, ki se je nahajala v pritličju. Tam se je potem nastanil tretji razred.

Kmalu pa se je pokazalo, da je prostor za učilnico neprikladen radi prevelike vlažnosti in maleda obsega. Vlada prihaja od tal in kamenitega zidu. Učilnica ne bo smela več dolgo obstajati v sedanjem prostoru. Tukaj se ne počutijo dobro učenci in tudi ne učitelji. Pozimi vlada v njej silen smrad, da se mora ob najhujšem mrazu odpirati okno zaradi zrachenja, kar pa silno neugodno vpliva na zdravje vseh. Vsak si lahko predstavlja, da to tudi ni v korist učitelju, ki se mora po pet ur dnevno mučiti v prostoru, ki ne odgovarja učilnici. Poleti ob silni vročini pa se vsi kar kuhajo. Položaj je vedno bolj nevzdržen, ker so se pokazale pri nekaterih učencih posledice. Letošnje leto sta dva celo obolela na tuberkulozi. Soba meri okoli 60 kubičnih metrov, iz česar se da sklepati, da 55 učencev, ki razred obiskujejo, ne čaka ničesar dobrega, ako v tej zadevi ne bo že tekom počitnic temeljite izpremembe.

Železnica Novo mesto-Brežice rešitev za dolino Krke

Št. Jernej, 12. julija.

V letošnjem letu se je obnovila akcija za zgraditev železniške proge, ki naj bi zvezala Novo mesto z Brežicami. Obnova pravimo zato, ker je to staro pereče vprašanje spodbudilo Dolenjske nameravala zadovoljivo rešiti pred svetovno vojno že Avstrija, ki je že tudi dejansko pričela s pripravi za graditev proge in izvedla že tudi trase na terenu. Po svetovni vojni je bilo to vprašanje oživljeno, ko se je pokazala nujna potreba prečne zveze med glavno podolžno progo Zidani most—Zagreb in pa dolenjsko progo Ljubljana—Novo mesto. Neki manj pomembni razlogi, ki so odločali med variantama Št. Janž—Sevnica in pa Novomesto—Brežice, so odločili v prilog prve možnosti. Ta odločitev je šla mimo javnosti manj opaženo in niso kraji med Novim mestom in Brežicami tedaj niti prikazali svoje vitalne potrebe po dobri in času primerni prometni zvezi z ostrjem Slovenije in pa zvezi proti jugu (Zagreb), kamor po svoji geografski orijentaciji ti kraji močno gravitirajo.

Potrebe, kakršna je železniška proga, ki naj steče ob dolenjskem toku Krke, čas ne more ubiti, ampak jo nasprotno le krepi. Posebno živa postaja zahteva po tej železnici v zadnjem času in se bo po vsem videzu v bližnji bodočnosti storilo mnogo odločilnega v tem pogledu. Vprašanje te naše bodoče železnice je sprožilo na letošnjem banovinskem zasedanju banski svetnik krškega sresa gosp. dekan Anžič. Kr. banska uprava je uvidela tehtnost sproženega vprašanja in ga bo, kakor smo pooblašeni, tudi energično podprla in vseh odločilnih mestih.

kar je bilo že ponovno poudarjeno. Dalje nudi vsa moralna podpora akciji za novo železnico naša Industrijska zbornica, posebej pa še njen glavni tajnik gosp. dr. Golja, ki se je za njo z vneto zavzel. Najhujši impulz pa je dala doslej akciji ljubljanska sekcija Združenja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov v svojem »Programu javnih del v dravski banovini«, ki ga je združenje v lastni režiji izdelalo in letos izdalo. »Program« uvršča graditev proge Novo mesto — Brežice med nujne in neodložljive izpopolnitve našega železniškega omrežja, ter jo označuje kot »del gospodarsko in strateško zelo važne proge, ki naj bi postopoma zvezala po najkrajši poti Radgono s Sušakom. V drugi etapi naj bi se namreč potem podaljšala proga preko Brežic po dolini Sotle na Rogatec, Ptuj in Radgono. Brez dvoma ne bo v bodoče zadostovala samo ugodna zveza Ljubljane z Jadrnom, ampak bodo morali dobiti tudi vzhodni deli Slovenije tako zvezo, ki jo bo posredovala prav omenjena nova zveza. O gospodarski, turistični ter tujskoprometni vrednosti tega projekta ni treba danes, ko imamo te stvari dokaj razčiščene, skoro nič več izgubljati besedi.

Razbremenitev proge Zidani most-Zagreb

K temu bi hoteli dodati prav z ozirom na »Program javnih del« še neko zanimivo ugotovitev. Z zgraditvijo železnice Novo mesto—Brežice bo dosežena obojem druga ugodna železniška zveza Ljubljane z Zagrebom, ki bo tekla vseskozi vzdolž sedanje cestne zveze. Če se v smislu »Program« izvrši še rekonstrukcija glavne dolenjske proge, ki naj bi jo prilagodili za večje hitrosti in večjo kapaciteto, potem bi utegnili proga Ljubljana—Novo mesto—Brežice—Zagreb znatno razbremeniti sedanjo zvezo vzdolž Save, vsaj v njenem zgornjem kritičnem teku, torej obenem tudi železniški vozni Zidani most, ki po »Programu« danes ne zadostuje dejanskim potrebam. Nujnost nadaljnje preureditve Zidanega mostu, ki je tudi

Beograd išče novih atletov

Belgrajski SK Jugoslavija je v soboto zbral na svojem igrišču okoli 150 mladih fantov v starosti od 10 do 14 let in priredil s temi najmlajšimi velikim lahkoatletsko propagandno prireditev. Otroci so bili razdeljeni v skupine po rojstnem letu in so tekmovali v vseh panogah. Rezultati so bili presenetljivo dobri z ozirom na dejstvo, da so nastopili mladi atleti, ki prav gotovo niso imeli mnogo vaje. Najdaljši skok v daljino je bil dolg 500 cm, prav tako tudi kopje letelo presenetljivo daleč.

Celo prireditve najmlajših lahkoatletov je obiskal tudi načelnik ministertva za telesno vzgojo g. Vuk Gračič.

Take prireditve dokazujejo, da delajo belgrajski atleti po točno izdelanem načrtu in zelo na široko in da hočejo na ta način vzbuditi zanimanje pri najmlajših za ta šport. Uspeh jim prav gotovo ne bo izostal in gotovo bo mogoče najti izmed teh 150 mladih atletov vsaj nekaj talentov, ki bodo nekoč lahko postavljali nove rekorde.

To smo zapisali samo radi tega, da nas doma ne bi prevzelo lenobno spanje po pravkar dobljenem troboju proti Belgradu in Zagrebu. Ze po končanem troboju smo pokazali na šibke strani, ki jih ima Ljubljana in kje bo treba poprijeti, da ne bomo naenkrat stali pred dejstvom, da smo imeli nekoč dobre atlete in jugoslovane rekorde, in da moramo v bodoče samo gledati, kako nam jih bodo oteli drugi. Zaenkrat se ni nevarnosti, vendar smo prepričani, da bi med našo mladino našli še mnogo novih talentiranih atletov, ki bodo znali v pravem času stopiti na igrišče in zamenjati današnje vravke. Le na ta način si bomo lahko še nadalje ohranili premoč v jugoslovanski lahki atletiki. Ali ne bi morda kazalo, da bi tudi konzuli, ki živajo na našim lahkoatletskim sportom, skušali na sličan način organizirati kako mladinsko lahko atletsko prireditev v večjem stilu. Prostora za to imamo v Ljubljani več kot dovolj.

Šolsko upraviteljstvo je vložilo te dni na bansko upravo poziv za komisijo, ki naj pregleda prostor in ukrene vse potrebno, da se bodo razmere obrnile na boljše. Vsa tinjska javnost, ki hoče zdravo mladino, pričakuje, da bodo oblasti pripomogle k hitri in popolni rešitvi nad vse važnega vprašanja.

predvidena med neodložljivim deli, bi se na ta način ublažila in bi se preko Zidanega mostu potem lažje sprostil promet proti Mariboru.

Blagoslov za dolino Krke

K tem vidikom najsposobnejših koristi naj pridružimo še nekaj dejstev lokalnega značaja. Dolina dolenje Krke je brez dvoma gospodarsko zelo pomembna ali bolje, postala bi pomembna, kakor hitro bi bila vključena v železniško prometno omrežje. Dokler pa ta vključitev ne bo dosežena, bodo šli nekdanji tako uspešajoči kraji med Novim mestom in Brežicami nevzdržno svojo sedanjo pot gospodarskega propadanja. In to in končno nič čudnega. V Gorjancih raste najlepši les, ki se pa v nekaterih predelih sploh ne seka in gnije brez haska na mestu, kjer ga vihar ruši. Vobče pa ima les v tej dolini le majhno ceno in ne gre v prodajo, ker ne more vzdržati konkurence lesa, ki raste blizu železnice. Prav to breme duši tudi vse ostalo gospodarstvo. Starinski »furmanski« promet podružuje vina tako, da se ga proda le malo; prav zato ne najde razmaha sadjarstvo, ki ima sicer vse pogoje najlepšega uspevanja kakor le še ponekod na Štajerskem. Prav to velja za vse ostale pridelke. Tako se ne prodaja nič ali le slabo, kupuje pa v trgovini prav iz istega razloga zelo drago. V Št. Jerneju so na primer trgovine neprimerno dražje kakor pa v Brežicah. Železnica pa bi gospodarsko rešila te kraje in jim vrnila nekdanji pomen. Oživila bi tako rekoč mrtve kraje, ki niso propadli po svoji krivdi.

Cilj akcije za zgraditev železnice Novo mesto — Brežice je jasen: Tudi Belgrad je treba uveriti, da je zaželjena zveza »nujna in neodložljiva«, kakor je to spoznal že naš inženjerski forum. Res da ima tudi država to zgraditev v načrtu, toda ne med nujnimi deli, kar pomeni, da se utegne zavleči v nedogled. Znano je, da so železnice v Sloveniji najrentabilnejše in najbolj frekventirane ter da jim je treba zato posvetiti posebno pažnjo. Ze potniški promet spravlja v krški dolini poštno upravo včasih v zadrego, blagovni promet pa se vobče ne more razviti. Železi bi bilo, da bi se za vprašanje zavzeli zlasti naši domači politiki in zastavili na pristojnih mestih svojo vplivno besedo. Saj brez dvoma ne zahtevamo s to gradnjo kako nerenabilno investicijo, marveč tudi za državo ugodno naložbo, ki se bo obrestovala v različnih oblikah in ne samo v neposredni železniško-prometni bilanci. Poleg vsega je še tudi gradbeni teren zelo ugoden in ne nudi nikakih težkoč, kar je med drugim tudi močna opora akciji, ki ji želimo skorajšnji uspeh.

Kaj bo nudil VI. Mariborski teden

1. Letošnji VI. Mariborski teden, ki se bo vršil od 31. julija do 8. avgusta, bo nudil popolno sliko gospodarskega in kulturnega življenja našega severnega obzorja, zlasti pa Maribora in njegovega zaledja.
2. Mnogo koristnega v obliki številnih razstav, pa tudi mnogo zabavnega, saj pripravljajo prireditelji najrazličnejše atrakcije, med njimi tudi take, ki jih v Mariboru še nismo videli.
3. Popolno industrijsko in gospodarsko obiležje, ki ga bosta pokazali splošna industrijska in posebna tekstilna razstava.
4. Veliko obrtno revijo, ki bo našim vrlim obrtnikom dala možnost, da se uveljavijo kot povsod priznani in odlični delavci.
5. Fotopološko razstavo in razstavo zgodovinskih predmetov, ki ju pripravljajo priznani mariborski arhivar g. prof. Baš. Zanimiva bo zlasti kmečka soba z zgodovinsko opremo.
6. Tujsko-prometno razstavo z lepimi diagrami sončnih Slovenskih gor, zelenega Pohorja in idiličnega Mariborskega okolja. Pokrajinske lepote naše ožje domovine nam bodo nazorno prikazovali krasni fotografski snetki.
7. Vinsko razstavo s pokušnjo, ki bo tudi onkraj meja še bolj utrdila sloves naših svetovno znanih vin in vrlih slovenskih vinogradnikov.
8. Pestro grafično razstavo mariborskih grafičnih podjetij in akvaristično razstavo, ki jo pripravljajo sodelovanju Gradčanov mariborski klub akvaristov.
9. Modno revijo naših obrtnikov, ki jo že nestropno pričakuje naš ženski svet, saj pa bo tudi zelo zanimiva in zabavna, ker bodo modo razkazovale lepe manekenke, za razvedrilo pa bo skrbel zabavni konferansije.
10. Mnoge turnirje, športne prireditve in kongrese. Tako je zlasti športni program letos izredno pester, ker bodo sodelovale vse športne panoge z prezentanti tujih in naših mest. Privlačnost bo tudi mednarodni plesni turnir in pa uprizoritve Shakespearejevega dela »Sen kresne noči« v parku. Z vrtnarskimi izdelki nas bo seznanila velika vrtnarska razstava, saj nameravajo naši vrtnarji spremljati VI. Mariborski teden v cvetočih vrtih.

Za časa Mariborskega tedna je dovoljen 50-odstotni popust na železnica od 29. julija do 10. avgusta.

Drobne iz bolnišnice

Ljubljana, 14. julija.

Celo vrsto ponesrečenostev so pripeljali večerj v bolnišnico iz najrazličnejših krajev Slovenije. Zgodilo se je zlasti:

tri hujše avtomobilske nesreče, katerih žrtve se zdaj zdravijo v bolnišnici. Tako je avto povozil delavca Golmajerja Gašperja iz Sv. Ane nad Trzinom. Enako je avto povozil v Grahovem pri Cirknici hlapca Žagar Franceta. Končno se je podobna avtomobilska nesreča zgodila tudi v Ljubljani, kjer je na Sv. Jakobu trgu avto povozil delavca Simončiča Jakoba, stanujočega na Izanški cesti. Vsi trije ponesrečenci so dobili hude notranje poškodbe, posebej pa še Simončič hujšo poškodbo na desni nogi.

Nesreča na cirkulariki

V Begunjah nad Cerknico pa se je na eni številnih tamkajšnjih žag pripetila hujša nesreča delavca Primožiča Ivana, kateremu je cirkularka razmesarila vse prste na desni roki. Kako se je ta nesreča zgodila, ni ugotovljeno.

Nesreča s sekuro

V Šiški je mizarjski pomočnik Jagodič Ivan sekal drva; pri tem pa mu je sekira spodletela ter se mu je zapčila v desno nogo. Vsega okrvavljene ga pripeljali v bolnišnico.

Z nožem obklan

Celo iz Štajerskega so pripeljali v bolnišnico 20-letnega posestnikovega sina Hribarja Franceta. Fanta je v Mariji Reki blizu Celja oklal z nožem neki neznanec ter mu prizadejal nevarne rane na desni roki.

Od tu in tam

Narodna skupščina je včeraj spet začela delo z raznimi interpelacijami. Eno je vložil poslanec Milan Mravljine na pravosodnega ministra o postopanju drž. ložilstva v Ljubljani pri cenzuriranju časopisov. Pravosodni minister g. dr. Stokich je sprejel nujnost interpelacije ter bo v prihodnjih dneh Mravljetu odgovoril. Mravljine kaže zares pohvale vredno vneto za svobodo tiska. Samemu sebi pa ni zvest, ko vemo, da se pred leti, ko je kazinska cenzura dušila »Slovenca« in drugo časopisje na najbolj mesarski način, ni postavil v obrambo te svobode. Danes je vesel, da je našel za demagoško ropotanje spet neko kočljivo. Saj drugačno njegovo poslansko delo sploh ne more biti.

Okrog 20.000 ljudi se v naši državi bavi s sladkovodnim ribarstvom, vrednost njihovega plena pa znaša okrog 50 milij. Din. Tako ugotavlja v svojem poročilu kmetijski minister Svetozar Stankovič, s katerim je pospremlil kazenski osnutek o sladkovodnem ribarstvu, ko ga je včeraj Narodni skupščini predložil v obravnavo. Skupščina je zakon sprejela še na včerajšnjem zasedanju s 167 proti 17 glasovom.

Ekskurzijo v šostanjsko tovarno kož bodo priredili zagrebški čevljarji mojstri in pomočniki. Obrtna zbornica je zanje priredila že več strokovnih tečajev, za zaključek pa bodo obiskali in si ogledali našo največjo tovarno kož, ki je last g. Woschnagga v Šostanju.

Proslava rojstnega dne dr. Vladimira Mačka se bo začela na predvečer z velikansko razsvetljavo in ognjemotom. Zraven bo nastopilo nekaj deset godb. Za prireditve bodo pobirali vstopnino. Ves dohodek bo prejel socialni odsek hrvatske seljačke stranke, nakar se bo spet razdelil med reveže.

Velika lovska razstava bo letos na jesenskem zagrebškem velesejmu ali »Zboru«. Na razstavo bodo lovi oddali vse, kar bi utegnili pokazati lovske bogastvo v naših pokrajinah, dalje lovske trofeje, razne statistike in drugo. Tako razstavo smo v manjšem obsegu videli že na ljubljanskem pomladanskem velesejmu, ko je bila iz programa odstranjena razstava slovenskega novinarstva ter namesto nje vstavljena lovska.

Tri in pol metra dolg morski pes se je te dni nepričakovano ujel v ribiški mreži pri Lumbardi na otoku Korčuli. Poznavalci vseh vrst morskih živali so dognali, da je ta pes čisto svoje vrste. Ne spada med nevarne zverine, temveč med bolj pohlevne. Čeprav je tako dolg in spada v rod orjaških morskih psov, ima ploskaste zobe ter se hrani na podoben način kakor kit. Takega morskega psa so ujeli leta 1934 pri Kraljevcu blizu Sušaka, le da je bil dolg 7 metrov in pol. Zaradi redkosti so ga pripravili in spravili v zagrebškem muzeju.

Skupina berlinskih akademikov in univerzitetnih profesorjev bo dopotovala prihodnje dni v Jugoslavijo. Akademiki so zoologi in bodo v naših krajih proučevali živali, ki so zelo redke. Med drugim se zanimajo za črnega kušarja na otočku Brusniku pri Visu in za tritone v Prokoškem jezeru na bosanski planini Vranica. Večinoma se bodo berlinski študentje mudili po Bosni, Hercegovini in nekaterih južnih dalmatinskih otokih. Nekaj je med njimi tudi takih, ki se v prvi vrsti zanimajo za posebne vrste kač, ki jih je po našem Krašu veliko.

Teška nesreča se je dogodila v Šipadovi žagi pri Dobrljnu. Vagonček za prevažanje lesa se je preobrnil in stisnil pod seboj dva delavca. Eden je umrl, za drugega pa se zdravnik trudi, da bi ga ohranili kljub težkim poškodbam pri življenju. Na tej žagi razvažajo les vagončki, ki imajo posebno avtomatsko pripravo za raztovarjanje. Dva delavca sta hotela stresti iz vagončka žaganje ter sprožila avtomatsko napravo. Vagonček se je preuknil na drugo stran, dočim sta delavca stala na nasprotni strani. Nenadejano pa se je vagonček potem prevrnil na tisto stran, kjer sta stala delavca ter ju potlačil.

Novo stanovanjsko hišo bo zgradil v Splitu Pokojniški zavod iz Ljubljane. Te dni se je tamkaj mudil predsednik zavoda dr. Milavec v družbi zavodnega inž. Šubica in pregledoval zemljišče, na katerem bo stala hiša. Palača bo veljala dva milij. dinarjev, večina stanovanj pa bo imela po dve li tri sobe s pritliklinami.

Umor 10 dni starega otroka! Včeraj popoldne je pri obisku domačega groba našel mesni tržni nadzornik gomilo razrito in odstranjenih nekaj evotlic, ki so bile nasajene na gomili. V zli slutnji je začel brskati po zemlji in našel pod tenko plastjo zemlje, v raztrgan ženski predpasnik ovito trupelce 10 dni starega dečka. Zadevo je takoj prijavil oblastem, ki so odredile obdukcijo telesa. Verjetno je, da je kakšna ženska iz bede umorila svoje dete in ga potem položila na blagoslovilni prostor.

Za proslavo rojstnega dne dr. Vladka Mačka so po vseh hrvatskih krajih pripravili velike svečanosti. Največje proslave bodo seveda v Zagrebu, kamor bo prišlo mnogo tisoč kmetov iz bližnje in daljne okolice.

Pastirji so se udarili na otoku Pagu pri vasi Golice. Peter Sabačič in Mate Maržič sta pasla na istem pašniku. O tem pašniku nihče prav točno ne ve, čigav je. Občina trdi, da je njen, Sabačič pa trdi, da je njihova last. Večnim preprirom in pretepom so se pastirji izognili tako, da so gonili ovce past drugam, sporni pašnik pa prepuščali Sabačičem, ki so bili nasilni ljudje. Mate Maržič pa je kljub temu prignal svoje ovce na ta pašnik. Sabačič ga je napadel s kamenjem in hudo zadel s kammom v glavo. Skoraj onemogel je Mate potegnil samokres in ustrelil v Sabačiča. Strel je zadel Sabačiča v glavo, da je obležal mrtel. Mate se je šel sam javiti orožnikom.

Z žetvijo so končali Vojvodinčani te dni. Na splošno je pridelek obilen, čeprav nekoliko manjši, kakor lani, ko je bila žetev najboljša v nizu zadnjih let. Zgornjebananačani so našli precej več in boljše pšenice kakor pa Dolnjebananačani. Povprečno cenijo letino za 15 odstotkov slabšo kakor lani. Tudi letos se bo iz Vojvodine izvozilo ogromno pšenice.

Postarico je v Petrogradu ustrelil pismoša Slavko Ravič. Postarica je bila stara že 40 let, morilec pa je bil znan pijanec in zapravljivec. Zakaj je Ravič dejanje izvršil, se ne ve, ker si je potem sam poglaval krogli v glavo. Postarica je v tistem času sedela pri okencu in pisala. V sobi pa je bil navzoč še en uradnik. Pismoša Ravič je brez besed potegnil samokres in petkrat ustrelil v Gavrilice, ki se je takoj mrtva zgrudila na tla. Takoj nato sta padla še dva strela, ki si jih je morilec sam poglaval v glavo.

Romanje na Brezje organizirajo v gorški škofiji. Po vojni bo to prvo večje romanje. Vodil ga bo sam škof Margolli, ki bo imel na Brezjah slovesno pontifikalno mašo. Romarji se bodo vračali skozi Ljubljano.

Staroveška odkritja

Pod vplivom izredno velikega razvoja znanstvenih in tehničnih naprav v zadnjih dveh stoletjih prevladuje splošno mnenje, da sta stari in srednji vek za znanost brez posebne vrednosti, zaviti v gosto meglo nevednosti in zaostalosti. Če pa pogledamo nekoliko natančneje, moramo priznati, da so ravno one temne dobe pripravile pot vsem modernim iznajdbam. Največja ovira za napredek je bila morda v tem, da niso poznali nobene druge gonilne sile, kot silo ljudi in živali. Zato se pa tudi niso nikdar pritoževali zoper nadproizvodnjo takega »blaga«, vedno je bilo prostora in dela zadosti za vse, ne da bi morali, kakor danes, tisoči in tisoči ljudi stavi ob strani vrtočnega drvenja, praznih žepov in praznih želodcev.

Ogenj je še vedno glavni vir energije. Kdo bi pa vedel pokazati njegovega iznajditelja? Samo toliko vemo, da je svetil že v črni prazgodovini človeka. Če nevedni stari vek nam je dal vse glavne kovine, ki jih pridelujemo in izrabljamo še danes: baker, bron, železo. Kdaj so izdelali prvi vijak, na videz tako preprosto in vsakdanje stvarco, ki pa je še danes temelj vseh tehničnih naprav, bodisi kot sredstvo za pritrdjevanje, bodisi kot najvažnejši sestavni del najrazličnejših strojev? Kdor si je izmislil žago in drugo gozdarsko orodje, vsekakor ni bil bedak. In koliko je še takoj vsakdanjega orodja, na katerega nihče ne pomisli, kar se mu tako razumljivo zdi, kot to, da je voda mokra in ogenj vroč.

Druga industrijska panoga, ki sega že v več tisočletno preteklost, je tkalstvo. Egiptovske tkanine, ki so jih našli v grobovih faraonov, po svoji kakovosti in barvah še do danes niso našle sebi primernih tekmovalk.

Tudi stavbarstvo je doseglo v Egiptu toliko popolnost, da ga še danes ves svet občuduje. Da so mogli najtrše skale izsekavati, obsekavati in oblikovati z neverjetno natančnostjo, pač kaže, da so bili neprekosljivi strokovnjaki in imeli kdo ve kakšno čudovito orodje, ki ga še danes ne poznamo.

Oporoka: Igrajte moj film!

Brez zanimivih dogodkov tudi v Avstraliji niso. Ko je v tamkajšnjem mestu Kalgoorlie umrl župan, bi mu bili za njegove zasluge njegovi občani gotovo postavili spomenik, če ne bi bila županova poslednja volja drugačna. Mesto Kalgoorlie je mesto, ki leži na avstralskem zahodu. V njem teče pravo velebestno življenje. Ko so odprli županovo oporoko, so videli, da ta mož ne želi, da bi mu postavili kak spomenik, kakršnega navadno postavijo zaslužnim možem. Zdelo se je samo to, da bi v spomin nanj vrteli v Kalgoorlieu zvočni film, ki prikazuje vse zanimivosti tega avstralskega mesta in ki ga je dal posneti župan sam. Mestno zastopstvo je takoj sklenilo, da se zgradi posebna zgradba, kjer naj bi bila velika kino dvorana. Čim so to zgradili, so takoj začeli s predvajanjem filma. Nekaj časa že vrte ta film in je še vedno dovolj obiskovalcev. Vsakemu je dovoljen prost vstop k predstavi, odrasli in otroci. Vse kaže, da se zanimanje zanj še ne bo tako kmalu poleglo, kajti vsem je zaslužni župan še v živem spominu, še bolj pa se vsem zdi upoštevanja vredna njegova poslednja volja. Pravijo, da kmalu ne bo nikogar več v tem mestu, ki ne bi še videl te predstave. Zaradi velikega spoštovanja do svojega nekdanjega župana, ali pa zaradi zabave, so nekateri šli gledat film že kar po večkrat. Zabavajo se tam najbrž tudi radi, ko je pa v Kalgoorlieu pravo velebestno življenje.

Mrtvi pomagajo živim

Marsikateri specialist za očesne bolezni je že z uspehom vcepil v oko slepcev del mrežnice iz zdravega očesa in tako vrnil nesrečnejšem vid. Na žalost pa se take operacije nikdar niso mogle posplošiti, ker je pač skrajno težko dobiti mrežnico. Le kdo bi bil toliko požrtvovalen, da bi se dal oslepiti za drugega, tudi če bi šlo za velik denar! Zato je doslej število takih operacij vedno spremljalo število nezgod, ki so zahtevale ali povzročile iztaknjenje očesa in dajale strokovnjakom potrebno snov za zdravljenje slepcev. Prava sreča v nesreči, ali enemu smrt, da lahko živi drugi!

Pred kratkim pa je ruski učenjak Filatov za svoje operacije sklenil poskusiti mrežnice pred kratkim umrlih, ko stanice obdrži še vso svojo svežost. V dveh letih je Filatov rešil okoli 400 ljudi pred slepoto in se prepričal, da se mrežnica mrtvecev mnogo uspešneje uporablja v kirurgiji, kot mrežnica živih, ker se veliko lažje prilagodi novi podlagi.

Podobne poskuse je delal tudi na drugih delih telesa. Tako je n. pr. pri neki bolnici zamenjal vso kožo na obrazu, katerega je razjedel lupus in dosegel neverjetno dober uspeh. (g)

LJUBEZEN, KI UBIJA

Na prvi pogled se mi je vse to zdelo nesrešljivo in nemogoče, nekaj kar more vzrasti samo v bolni domišljiji. Brat, ki najame svojega brata, da bi ubil nekega človeka, čigar žena bi rad poročila. Ze sama misel na kaj takega je spadala med najbolj neverjetne in najbolj nenavadne stare sanjske utvare.

»Bodi kakorkoli,« sem si rekel, »v področju zločinov ni nič neverjetnega. Saj ko se zločinec samo odloči, da bo moral, že krene s tem z navadne poti, po katerih teče človeško življenje.«

In dvajset podobnih vzgledov se mi je vzbudilo v spominu. Vsi tisti zločini so se zgodili tudi v tako izjemnih, v tako nenavadnih okoliščinah, kakor umor mojega očeta, o katerem sem jaz prav tisti hip ugibal, ali je verjetno, da je potekel tako ali ne.

Če sem enkrat priznal, da se je ta zločin lahko zgodil v tej obliki, kako da sem bil jaz prvi, ki je prišel na to sumnjo! Kako da gospod Masolle, ki je bil takrat spretan uradnik, tako navajen težkih zadev, ni iskal od teh stvari razlage, te krvave skrivnosti, pred katero je stal brez moči.

»Eh, gospod Masolle ni prišel na to misel,« sem si odgovarjal. »To je vse. Vprašanje je v tem, da vemo, če se je dejanje res

V nekem grobu iz leta 1700 pr. Kr. so našli kovalnico popolnoma tako opremljeno kot današnje, z mehom vred.

Starorimske mostove, predore, vodnjake, via-dukte, ceste itd. občudujejo vsi današnji veliki graditelji in stavbeniki. Prav tako njihovo umetnost v gradnji obokov in kupol.

Kdo bi se mogel kdaj ponašati z iznajdljivostjo velikega matematika in početnika številnih geometričnih in fizikalnih načel, ki so ovekovela njegovo ime, Arhimeda, ki je živel že v 3. stol. pr. Kr.! On je iznašel gibljivi skripec, ki ga še danes uporabljajo najmodernejša tovarne, ki je bistveni del ogromnih žerjavov, ki lahko dvigajo gorostasne tovore. Velikanski praktični pomen svoje iznajdbe je Arhimed že sam spoznal, ko je zaklical: »Povej mi, kam naj stopim, pa ti premaknem zemljo!« On je tudi iznašel zobata kolesa, ki še vedno tvorijo temelj vseh gonilnih naprav. Koliko je še drugih grških učenjakov, ki so postavili osnove za ves poznejši razvoj znanosti in tehnike, sami so se pa morda učili pri še mnogo starejših znanstvenikih Perzije, Asirije in Babilonije.

Vse veličastne bazilike in katedrale v bizantinskem, romanskem in pa gotickem slogu, katerim se niti moderni razvijeni svet ne more dosti nadejati in katere bi Amerika, dežela nebotičnikov, s ponosom razkazovala, so nastale v onem temnem, nevednem in toliko zaničevanem in obrekovanem srednjem veku.

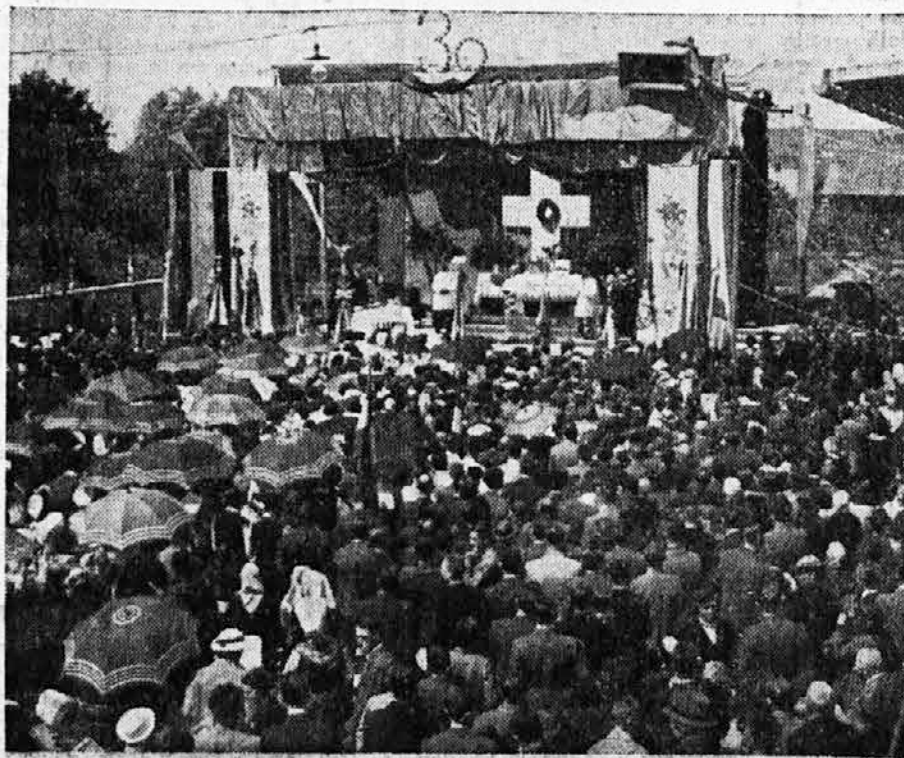
Koliko pa se je v starem veku storilo na polju umetnosti in filozofije, je poglavje zase in že vsakomur kolikor toliko znano. (g)

Društvo bodočih veteranov

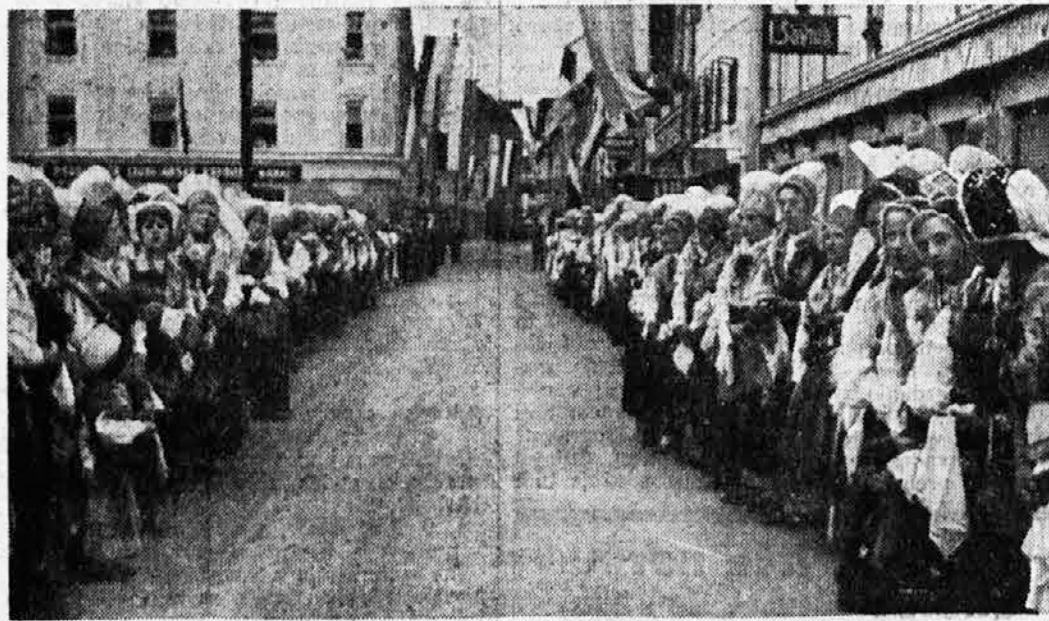
Pred nekako dvema letoma je bil v Ameriki velik kongres starih bojevnikov, vojnih veteranov, ki so zahtevali stalno državno podporo, pa je bil menda predsednik Roosevelt proti temu, češ, da je država že toliko storila zanje in še misli storiti in da veterani pomenijo zanjo pravočasto moro.

Nato pa se je v Princetoronu (New Jersey) sestalo osem akademikov, vsi sinovi najbogatejših družin, ki so vkljub svojemu bogastvu stali na precejšnji intelektualni višini ter sklenili, da mora država tudi njim dati veteransko podporo. Svoj sklep so kaj logično podprli: »V vojski sicer še nismo bili; toda kakor vse kaže, bo zopet kmalu svetovna vojna, v kateri se bomo morali tudi mi boriti; zato se lahko reče, da smo že nekaki možni veterani, veterani bodoče vojne in kot taki imamo pač pravico, da nam država že sedaj odšteje letno 1000 dolarjev nagrade ozir. odškodnine. Sedaj jih bomo vsaj znali dobro, z užitek porabiti; kot pravi »starinarji« bomo gotovo že vse preveč kisi in zagrenjeni, da bi od svoje nagrade kaj imeli! Ustanovili so torej »Društvo veteranov«, ki je v kratkem času zajelo dijaštvo vseh univerz in številno članstva je doseglo 60.000. Na vsakem vseučilišču je društvo imelo svoje podružnice s pisarnami in poslovnimi osebjem.

Potem pa se je vsa stvar nenadoma končala. Vse skupaj je bila samo gorostasna šala, ki je morda hotela nekoliko piti preveliko objestnost tistih prostovoljcev, ki za svoje pustolovščine zahtevajo še javnega priznanja in plačila. Obenem pa je imela tudi blagodejen uspeh na ameriško mladež, ki se je tako živo zavedala bodočnosti in vojni nesreči in se navdušila za pacifizem, za mirovno delovanje, za delovanje proti oboroževanju. (g)

Med službo božjo na taboru v Trnovem

Gorenjski tabor v Kranju: Narodne noše pričakujejo kneza namestnika Pavla in kneginjo Olgo

„Življenje je kakor svilen plašč ...“

Milijonarje in samomorilce imajo tudi na Kitajskem. Oboje to je dobila znana kitajska osebnost Chiu Poi. Svoje življenje si je končal s strupom. Preden pa je storil ta korak, je napisal pismo, ki ga je namenil policiji. V njem je povedal tudi vzrok svojega dejanja. To pismo se končuje z besedami: »Bolje je umreti, dokler še vlada mir.« Za slovo od tega sveta pa je zapustil še drugo pismo, napisano v klasičnem kitajskem slogu. Uvodne besede so te: »Življenje je kakor svilen plašč, ki ga zavrže, če se preveč oguli. Ali ima danes še sploh kakšen smisel nositi tak plašč. Zjutraj, ko bo vželo sonce kot mož, ki hiti na srečno svidenje s svojo ženo, bom odhitel tudi jaz tja, odkoder ni več vrtnive. Šel bom k Bogu miru in upam, da bo On sprejel mojo žrtev in moja emrt bo ohladila bojažljnost na tej zemlji in ublažila vsa nasprotstva.«

Otok brez žensk

Sredi Tihega oceana severno od otočja Phoenix leži samotni in do zadnjega časa skoraj popolnoma pozabljen in zapuščen otoček Howland, ki komaj dosega velikost kakavega večjega letališča. Meri samo nekaj 12 kvadrat. kilometrov.

Odkril ga je že l. 1842 neki mornariški kapitan, ki je brodil po Tišem morju in brskal za zakladi. V svojem dnevniku ga omenja čisto na kratko, češ da je na njem le nekaj mršavih kokosovih orehov in velikanske množine ptic, ki so seveda »pridelali« izredno veliko guana, dragocene in pa redkega apnenčevega gnojila. Zato so se nekateri srečolovci vendarle odpravili tja, postrgali, nagražili in odnesli, kar se je dalo odnesti, preplašili ptice, ki se niso hoteli več naseliti ter tako vzeli otoku popolnoma vsako vrednost, radi česar se tudi nihče ni potegoval zanj.

Leta 1935 pa je Amelia Earhardt proučevala polet okoli sveta in spoznala, da bi bil neznan otoček kakor nalašč zelo pripravo oporišče za letala, ki letajo nad Tihim morjem med Ameriko in Avstralijo. To se je zdelo tudi ameriški trgovinskemu tajniku Millerju, ki je obenem spoznal, da otok uradno ni last nobene države. Zato je hitro dal prepeljati nekaj havajskih krepkih, zdravih fantov, ki naj bi zasadili na otoku ameriško zastavo. Ko sta Anglija in Japonska videli, kako važno pristajališče jima je odšlo izpred nosa, sta se veda krkali po čelu. Po toči zvoniti ...!

In sedaj se je uboga Amelia morala zgubiti ravno v bližini otoka, ki si ga je izbrala in pokazala svoji državi za letališče. Morda se ji skušajo zato oddolžiti. Saj pravijo, da stanejo iskanja za izgubljeno letalko ameriško vlado 250.000 dolarjev na dan. Precej drago bodo plačali to neznanost, iz rožnobarvnih koralnikov in rjave glin sestavljeno letališče, kjer v lesenih kočah živi kakih dvajset fantov, čisto samih. Nobena ženska namreč ne vzdrži tega neznoznega dolgočasia, enoličnega pošumevanja morja in žalostne samote. (g)

Najmanjši motor na svetu

Mlad mehanik v Italiji je izdelal čudovit motorček, tako majhen, da ga lahko postavijo v spraviš v gibanje na nohtu. Tehta samo 25 gramov in je sestavljen iz 45 delčkov. Praktične vrednosti seveda nima. Morda bi pa s svojimi osmimi tisočinkami konjske sile lahko gonil majhno žepno uro.

Nove pijače

Vsako leto po nepotrebnem zgine, se zavrže ali prekuha v žganje na tisoče ton sadja, ker ga ni mogoče prodati po kolikor toliko pametnih cenah. Zato so v Nemčiji, Angliji in Ameriki začeli izdelovati poseben sadni sok, ki nima v sebi popolnoma nič alkohola, pa tudi moštu ni podoben. Sedaj bomo torej lahko pili še »jabolkado«, »hruskado« ali »češpljado« poleg »limonade« in malinovca. (g)

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«. ki stane mesečno samo deset dolarjev. —

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 14. julija: 12 Pesnice za ples (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Vreme, borza — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Mesečni kulturni pregled (iz Belgrade) — 19.50 Šah — 20 Slovenske narodne (plošče) — 20.10 Kostel in Kostelet (g. Marjan Tratar) — 20.30 Prenos koncerta iz Rog. Slatine — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Radijski orkester — pevske vlože: 10.10 g. Mirko Premec.

tako zgodilo, ne pa, ali je preiskovalni sodnik prišel na to misel ali ne.

Kočno kaki dokazi pa naj bi bili Masolle pripeljali na to pot? Če bi bil raziskoval zasebno življenje očeta, bi bil prišel do prepričanja, da je moja mati bila poštena ženska. Videl bi bil njeno iskreno žalost in ne bi bil dobil v svoje roke pisem, ki sem jih imel jaz in v katerih je oče razodel svojo bolečino in ljubosumnost zaradi hinavskega prijatelja.

A recimo, da bi bil sodnik zagrabil stvar s te strani, kako bi bil mogel takoj prve dni sumiti o krivdi mojega bodočega očeta. Slo je za to, da bi odkril krivca, a bilo je dokazano, da je bil tisto uro, ko se je zgodil zločin, gospod Termond pri nas.

Kaj če se je gospod Masolle spomnil na Termondovega brata, ki je izginil. Morda! A kje naj dobi kako sled o njem? Kje in kdaj? Če sta bila Edvard in Jakob udeležena pri zločinu, ali ni bila njuna prva skrb, da sta si izmislila za medsebojno občevarje neko sredstvo, ki je moralo uiti očem postav? Ali nista vsaj za nekaj časa popolnoma prekinila z dopisovanjem?

Sicer pa, kaj sta si imela poročati? Edvardu je šlo za denar, Jacques pa si je prizadeval, da bi si pridobil srce moje matere.

»Prav,« sem ponavljal, »pa naj bi gospodu Masolle manjkalo pravih dokazov, naj tudi ne bi vedel za Termondovo ljubezen do umorjenčeve žene — a vedela je za vse to teta, moja teta,

imela je v rokah neovrgljiv dokaz, da oče ni zaupal temu prijatelju. Kako da ne bi ona nikdar mislila tega, kar sem mislil jaz to uro?«

A kdo mi je dajal zagotovilo, da tega ni mislila. Sumnje so mučile tudi njo prav gotovo? Živela in umrla je v njih. Razlika je bila le v tem, da je vanje mešala tudi mojo mater, ker ji ni mogla odpustiti, da je zaradi nje toliko trpel brat, ki ga je tako ljubila. Če bi pa delala kaj proti materi, bi se reklo, da dela proti meni. Tega si pa nikdar ni hotela dovoliti.

Če bi si bila kaj takega drznila, kako bi pa bila prišla kam naprej iz dvomljivih sumničnin, ko ni mogla dvomiti o očimovi pričujočnosti in ni prav ničesar vedela, da Edvard Termond v resnici živi.

Vse to ni dokazovalo, da bi bil jaz prvi, ki si je skušal razlagati očeta umor tako, ampak iz tega je sledilo samo, da sem jaz imel nove podatke, kako se je zločin izvršil in da domneve, ki sem jih gradil na teh podatkih niso bile nesmiselne.

Novi pomisleki so se javljali.

Če bi bil oče najel za umor svojega brata, kako da bi bil potem kdaj omenil ženi kdaj o njem. Odgovor na to vprašanje je prhajal sam od sebe.

Če se je zločin zgodil v teh preprostih oblikah, potem je bil ves dokaz v tem, da bi človek vedel, kaj je napisano v tistih dveh ali treh pisem, s katerimi je Jakob Termond poklical Edvarda v Evropo. Edvard je ta pisma prav gotovo

shranil. Z njimi je lahko držal Jacquesa v škrinjah in mu je grozil, da jih pošlje materi. Očim je moral to grožnjo prehiteti in sicer na ta način, ker to bi se reklo, da že v naprej odbije od sebe vso nevarnost, vsaj delno. Če se je človek, ki je umor povzročil, kdaj odločil, da do skupno skrivnost zaupa umorjenčevi vdovi, ki je postala njegova žena, je na ta način lahko ovrget, da bi bila pisma, ki jih je imela dobiti, resnična, ker se je lahko skliceval na staro prijateljstvo. Pokazal je tako lahko vso nesramnost zločinskega človeka, ki se hoče maščevati nad njim. In potem, ali ne bi tega zaupanja do žene opravičeval še drug razlog, zlasti če se je zločin izvršil tako, kakor sem sumil jaz?

Vest, ki je grizla očima, kakor sem mislil jaz, in njena znamenja, ki so se kazala na zunaj, nikakor niso mogli uiti skrbnemu ženinemu očesu. Ni ji bilo težko razločiti in razbrati, da leži na duši tistega, ki ga je ljubila in ki je čutila, da jo on ljubi, da leži na njegovi duši temna skrivnost, ki je nikdar ne more pregnati.

Koliko oblakov je videla na tem čelu in njena navzočnost jih ni mogla pregnati! Koliko mračnih sanj v teh očeh, ki jih njena nežnost ni mogla napolniti s popolno, globoko srečo.

Morda je poznala to ljubosumnost, ki je hujsa od vseh, ljubosumnost do neke neizbegljive misli, ki ti je ljubljeni človek noče zaupati.

On ji je dal nekaj resnice, da bi ji prihranil nemir, da bi odšel sam vprašanjem, ki mu jih je vest delala neznozne.